Gemeente Gouda

memo aan de gemeenteraad

aan	de gemeenteraad
onderwerp	Addendum kadernota: scenario's schuldquote
van	het college van burgemeester en wethouders
datum	28 mei 2024
dossiernummer	8270

Memo

Samenvatting
Op verzoek van de bestuurspartijen heeft het college een drietal scenario's in kaart gebracht voor het sturen op de schuldpositie. Mede op basis van de afwegingen bij de scenario's, en de inbreng van de raad tijdens de commissievergadering van 17 april jl., wordt in de kadernota voorgesteld om het huidige schuldenplafond van 285 miljoen euro te vervangen door een maximale netto schuldquote van 110%. Daarnaast is het voorstel te sturen op een gezonde solvabiliteit van >20%. Via dit memo informeert het college de raad over de achtergrondinformatie en afwegingen hierbij.

Doel
Het informeren van de raad over de diverse scenario's, inclusief voorkeursvariant, voor het sturen op de schuldpositie.

Aanleiding
Om het gesprek met de raad goed te kunnen voeren heeft het college, op verzoek van de bestuurspartijen, een drietal scenario's in kaart gebracht voor het sturen op de schuldpositie. Dit met als doel om gezamenlijk te komen tot een breed gedragen financieel kader als onderdeel van het beoogde "Lenteakkoord 2024".

Aanvullende informatie
Gouda staat er goed voor en de stad is continu in beweging. Het aantal inwoners van de stad blijft toenemen en daarmee groeit ook het aantal uitdagingen voor Gouda. Zo vraagt de groei van het aantal inwoners om het op peil houden en uitbreiden van de voorzieningen. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden en voort te bouwen aan de stad is het noodzakelijk om te blijven investeren in de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van Gouda. Hierbij is het van belang om een solide financieel beleid te voeren en oog te hebben voor de uitvoerbaarheid van nieuwe plannen.

In het bestuursakkoord "Geef Gouda Door" is afgesproken de volgende financiële uitgangspunten te hanteren:
- voldoende reserves (gezonde weerstandsratio)
- een stabiele schuldpositie
- een sluitende meerjarige programmabegroting

Realistisch begroten is daarbij essentieel. Tegenvallers worden zoveel als mogelijk in het lopende begrotingsjaar met meevallers en/ of binnen de bestaande budgetten opgelost. Incidentele meevallers aan het einde van een jaar worden in eerste instantie toegevoegd aan de algemene reserve. Pas daarna vindt besluitvorming plaats over de toekenning daarvan.

Tijdens de informatiesessie op 15 april jl. is er met de raad als opmaat naar de kadernota 2025 onder meer ingezoomd op het monitoren van de gemeentelijke schuldpositie. In 2014 is in Gouda het schuldenplafond ingevoerd als één van de leidende financiële uitgangspunten. Dit plafond heeft als doel om de gemeentelijke schulden strak te monitoren en terug te dringen. Het plafond is in 2014 ingesteld op 350 miljoen en in de loop der jaren geleidelijk verlaagd. In het huidige

bestuursakkoord ‘Geef Gouda Door’ is, naast een gezonde weerstandsratio en een sluitende meerjarenbegroting, een schuldenplafond van 285 miljoen afgesproken als één van de leidende financiële uitgangspunten.

De gemeente heeft sinds 2014 goed gewerkt aan het terugdringen van de schulden. De schuldquote is gedaald van 157% in 2014 naar 69% in 2023. Het schuldenplafond is hierin een goed en strak sturingsinstrument geweest, maar de Goudse financiële context is inmiddels veranderd. Net als bij de begroting 2024-2027 is in de kadernota 2025-2028 aangekondigd dat het college graag met de raad in gesprek gaat over nieuwe afspraken rondom het sturen op de schuldpositie. Hieraan liggen de volgende constateringen ten grondslag:

- De schulden zijn fors afgebouwd en er is, zeker in vergelijking met andere gemeenten, een financieel gezonde situatie. Hierdoor is investeren binnen verantwoorde kaders mogelijk;
- In de periode 2016 - 2022 is de omvang van de materiële vaste activa (investeringen) nauwelijks gestegen. Dit houdt in dat er minimaal is geïnvesteerd, terwijl het gezond is om te blijven investeren. Bijvoorbeeld om het voorzieningenniveau in Gouda op peil te houden;
- De begrotingsomvang is, mede als gevolg van de uitbreiding van taken, inflatie en ambities, fors gegroeid in de afgelopen 10 jaar. Alleen al in de periode van 2019 tot 2024 betreft dit een stijging van 260 naar 360 miljoen euro. Een dergelijke stijging creëert potentieel ruimte rondom investeringen. Om die ruimte te benutten, is een sturingsinstrument dat meebeweegt met de begrotingsomvang (baten) noodzakelijk;
- De schuldquote is een landelijk verantwoorde ratio om gemeentelijke schuldontwikkeling te monitoren, waarbij 130% de maximale grenswaarde is;
- Er liggen nieuwe investeringsplannen, die nodig zijn om de (noodzakelijke) uitdagingen in de stad het hoofd te bieden.

Door het college zijn de gevolgen onderzocht van een schuldquote van 100%, 110% en 120%. In de bijlage van dit addendum vindt de raad de nadere consequenties van de verschillende schuldquotes. Mede op basis van de gevolgen van de diverse scenario’s, en de inbreng van de raad tijdens de commissievergadering van 17 april jl, wordt voorgesteld om het huidige schuldenplafond van 285 miljoen euro te vervangen door een maximale netto schuldquote van 110%.

Zoals toegelicht tijdens de informatiesessie op 15 april jl., is het van belang om niet alleen naar individuele ratio’s te kijken, maar eveneens de effecten op meerdere ratio’s in samenhang continu te bewaken. Eén van de belangrijkste indicatoren daarbij is de solvabiliteitsratio. Solvabiliteit is de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen van een gemeente. De verhouding laat zien of een gemeente op de lange termijn aan de schulden kan voldoen. Ook laat het zien in hoeverre een gemeente afhankelijk is van vreemd vermogen (leningen).

De solvabiliteitsratio is een BBV kengetal met een landelijke VNG-richtlijn. De VNG adviseert 20% als minimum (20% van het totale vermogen bestaat uit eigen vermogen). Dit percentage is geen harde wettelijke grens en kan bij bijvoorbeeld een jaarrekening zich ten positieve corrigeren. Als extra waarborg voor het kunnen voldoen aan aflossing van schulden op de lange termijn is het voorstel om, in lijn met VNG-richtlijn, te sturen op een gezonde solvabiliteit van >20%.

Bijlage: achtergrondinformatie scenario’s schuldquote en verhouding tot solvabiliteit